

UPUTE ZA PRIJAVU I IZRADU DIPLOMSKOG RADA TE DIPLOMSKI ISPIT NA BIOLOŠKOM ODSJEKU

Diplomski studij završava izradom diplomskog rada i polaganjem diplomskog ispita. Mentori trebaju voditi računa da diplomski zadatak bude takav da provedba istraživanja i pisanje rada te završetak rada budu mogući kroz jedan semestar, a iznimno kroz dva semestra.

Prije odabira teme i početka izrade diplomskog rada važno je pažljivo pročitati ove upute te prilikom izrade diplomskog rada slijediti osnovna pravila pisanja znanstvenog rada. Ove upute izrađene su na temelju Pravilnika o preddiplomskim i diplomskim studijima na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i odluka Vijeća Biološkog odsjeka.

Pojmovi koji se koriste u ovim uputama, a imaju rodni značaj, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod bez obzira jesu li izvorno korišteni u muškom ili ženskom rodu.

U slučaju nedoumice oko pojmova i procesa koji **nisu jasno objašnjeni** u ovim Uputama, studenti i mentori su slobodni posavjetovati se s članovima Povjerenstva za diplomske radove (u daljnjem tekstu Povjerenstvo). To se posebice preporučuje u slučajevima pitanja o prihvatljivosti same teme diplomskog rada ili odabiru odgovarajućeg mentora.

U tekstu ovih uputa pojedini izrazi su zamijenjeni kraticama:

IPDBK - integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij Biologija i kemija; smjer: nastavnički

ZOOK - diplomski studij Znanosti o okolišu

BO – Biološki odsjek

KO – Kemijski odsjek

1. IZBOR TEME I MENTORA DIPLOMSKOG RADA

Temu diplomskog rada **student izabire** prema svojim preferencijama, ali i realnim mogućnostima izrade diplomskog rada na BO.

Studenti su dužni **kontaktirati potencijalnog mentora** diplomskog rada najkasnije tijekom 3. ili 4. semestra sveučilišnog diplomskog studija, odnosno tijekom 9. ili 10. semestra IPDBK te s njime raspraviti mogućnost izrade diplomskog rada unutar određenog područja/teme i dogovoriti plan provedbe istraživanja. **Ukoliko mentor nije nastavnik BO** student treba svakako prije početka izrade rada ili prijave teme kontaktirati nastavnika komentora na BO, a uvijek se o svakoj potencijalnoj temi ili mentorstvu može konzultirati i s Povjerenstvom.

MENTOR DIPLOMSKOG RADA

Mentori mogu biti samo znanstvenici zaposleni na znanstvenim ili znanstveno-nastavnim institucijama i izabrani u odgovarajuće znanstveno ili znanstveno-nastavno zvanje i na istom ili odgovarajućem radnom mjestu.

Mentori diplomskih radova mogu biti **nastavnici BO** u znanstveno-nastavnom zvanju (docenti, izvanredni i redoviti profesori) ili u zvanju i na radnom mjestu viši predavač. Mentori također mogu biti i osobe u naslovnom znanstveno-nastavnom zvanju na BO.

Studenti smjera **ZOOK** mogu diplomski rad izrađivati i na Geološkom ili Geografskom odsjeku PMF-a, a studenti smjera **IPDBK** i na KO PMF-a. U tim slučajevima se za izradu njihovih diplomskih radova primjenjuju pravila izabranog odsjeka, a mentor ili komentor treba biti nastavnik navedenih odsjeka.

Uz odobrenje Povjerenstva mentori mogu biti i **znanstvenici na drugim znanstvenim ili znanstveno-nastavnim ustanovama u Republici Hrvatskoj** (u daljnjem tekstu RH), ako su u znanstveno-nastavnim zvanjima ili u zvanjima znanstvenog suradnika, višeg znanstvenog suradnika ili znanstvenog savjetnika i na istom ili odgovarajućem radnom mjestu.

Uz odobrenje Povjerenstva mentori mogu biti i **znanstvenici na znanstvenoj ili znanstveno-nastavnoj ustanovi izvan RH**, ako su zaposleni na znanstveno-nastavnom radnom mjestu, ili radnom mjestu koje odgovara radnom mjestu znanstvenog suradnika, višeg znanstvenog suradnika ili znanstvenog savjetnika.

Potencijalni mentor zaposlen na drugoj znanstvenoj ili znanstveno-nastavnoj instituciji bilo u RH ili izvan nje, dužan je predati **molbu za mentorstvo**. Ukoliko u zadnjih pet godina mentor nije vodio diplomski rad na BO treba priložiti i životopis s popisom objavljenih znanstvenih radova kao prilog molbi.

KOMENTOR DIPLOMSKOG RADA

Komentor je osoba koja uz mentora aktivno sudjeluje u raznim aspektima komentiranja studenta pri izradi diplomskog rada. Komentor se dodjeljuje u sljedećim situacijama:

- 1) U slučajevima kada se **diplomski rad izrađuje izvan BO** i mentor je znanstvenik ili nastavnik s neke druge znanstvene ili znanstveno-nastavne institucije, među nastavnicima BO potrebno je imenovati komentora diplomskog rada. Komentor s BO treba provjeriti je li odabrana tema, kao i plan izrade diplomskog rada, prihvatljiv te može li se očekivati znanstveno i stručno utemeljen diplomski rad koji će biti napisan slijedeći Pravilnik o diplomskom radu i diplomskom ispitu BO i ove upute. Komentor ima i ulogu savjetodavne osobe prilikom izrade samog rada (vezano uz dizajn eksperimenta, statističke analize podataka, prikaz, interpretacije i rasprave rezultata itd.), a također provjerava da je diplomski

rad izrađen i napisan u skladu s ovim uputama. Student je dužan kontaktirati potencijalnog komentora prije finaliziranja dogovora s mentorom rada i prijave teme. Povjerenstvo upućuje primjedbe i prijedloge vezane uz temu ili sami diplomski rad komentoru, te je on zadužen za komunikaciju s mentorom na vanjskoj instituciji.

2) Uz odobrenje Povjerenstva komentor diplomskog rada može biti **zaposlenik BO:**

- na radnom mjestu i u zvanju poslijedoktorand
- na radnom mjestu i u zvanju asistent, uz uvjet položenog seminara II na doktorskom studiju
- u znanstvenom zvanju znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik ili znanstveni savjetnik (koji ne zadovoljava uvjete za mentorstvo, npr. u zvanju i na radnom mjestu stručnog savjetnika).

U tom slučaju mentor diplomskog rada mora biti zaposlenik BO u znanstveno-nastavnom zvanju, a komentor treba uz mentora sudjelovati u svim ključnim aspektima izrade diplomskog rada: dizajnu istraživanja, pomaganju studentu u istraživanju, analizi i interpretaciji podataka te pisanju rada. Sam rad sa studentom prilikom prikupljanja podataka u laboratoriju ili na terenu, ili isključiva pomoć oko statističke analize podataka ne smatraju se komentorstvom.

Ukoliko prijavljeni komentor nije više zaposlenik BO u trenutku predaje molbe za polaganje diplomskog ispita, potrebno je Povjerenstvu predati i molbu s detaljnim opisom komentorovog angažmana u izradi i pisanju rada. Na osnovi te molbe Povjerenstvo će odlučiti može li se status komentora zadržati bez obzira na promjene koje su se dogodile.

3) Uz odobrenje Povjerenstva moguće je imenovati komentorom **zaposlenika znanstvene ili znanstveno-nastavne ustanove u RH** u znanstvenom zvanju znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik ili znanstveni savjetnik, a koji ne ispunjava uvjete da bude mentor (npr. znanstveni suradnik na znanstvenoj ili znanstveno-nastavnoj ustanovi koji nije zaposlen na istom ili odgovarajućem radnom mjestu). U tom slučaju mentor diplomskog rada mora biti zaposlenik BO u znanstveno-nastavnom zvanju.

4) Uz odobrenje Povjerenstva moguće je izraditi **interdisciplinarni diplomski rad ili diplomski rad raditi u dva laboratorija** (od kojih barem jedan mora biti na BO). Mentor je u tom slučaju nastavnik s BO (koji mora zadovoljavati uvjete za mentora), a druga osoba imenuje se komentorom (i mora zadovoljavati barem gore navedene uvjete za komentora). U slučaju da se diplomski rad izrađuje u dva laboratorija BO, jedan nastavnik BO je mentor, drugi je komentor.

Povjerenstvo **razmatra svaku pojedinačnu molbu** za mentorstvom ili komentorstvom i na osnovu procjene kompetentnosti potencijalnog mentora ili komentora za prijavljenu temu odobrava ili ne odobrava molbu.

PROMJENA MENTORA I/ILI TEME

Iznimno, i u opravdanim okolnostima moguća je promjena mentora i komentora, za što student treba

predati Povjerenstvu molbu s obrazloženjem, uz potpis ranije imenovanih i novo predloženih mentora i komentora.

Iznimno, i u opravdanim okolnostima moguća je promjena već prihvaćene teme, pri čemu student predaje molbu s obrazloženjem za promjenom prihvaćene teme Povjerenstvu, koju trebaju potpisati mentor te eventualni komentor.

Iznimno, i u opravdanim okolnostima moguće je poništenje teme, pri čemu student predaje molbu s obrazloženjem za poništenjem prihvaćene teme.

2. PRIJAVA TEME DIPLOMSKOG RADA

Student **prijavljuje temu** diplomskog rada Povjerenstvu tijekom 3. ili 4. semestra diplomskog sveučilišnog studija, odnosno tijekom 9. ili 10 semestra studija IPDBK. Za prijavu teme student ne treba položiti sve ispite.

Preporučljivo je temu prijaviti **na početku izrade diplomskog rada**, jer je moguće da će Povjerenstvo imati prijedloge za doradu teme, odnosno prijedloge za izradu diplomskog rada, kao i da će tema neće biti prihvaćena. **Nije moguće na istu sjednicu** Povjerenstva predati prijavu teme diplomskog rada i napisani diplomski rad.

Važno! Kvaliteta, znanstveni integritet, te usuglašenost sadržaja i metodologije prikupljanja podataka diplomskog rada sa zakonodavstvom i pravilnicima odgovornost su mentora i komentora, ne Povjerenstva za diplomski rad. **Mentor ili komentor koji je nastavnik BO dužan se je informirati u legislativnoj literaturi, pravilnicima i uputama nadležnih tijela koje su dozvole etičkih povjerenstava ili drugih tijela potrebne za predloženo istraživanje, te provjeriti jesu li iste ishodne i je li istraživanje planirano, a kasnije i odrađeno u skladu s istima.**

Nakon dogovora oko teme diplomskog rada s mentorom (i komentorom), potrebno je Povjerenstvu predati sljedeće dokumente:

1) Molba za prijavu teme diplomskog rada (dostupna na mrežnim stranicama BO)

Naslov teme treba biti sažet i jasan, a iz njega treba biti vidljiva problematika rada. Treba izbjegavati započinjanje naslova s riječima: analiza, ispitivanje i sl. U naslovu treba izbjegavati kratice. Ukoliko naslov diplomskog rada sadrži latinsko ime vrste potrebno ga je pisati u kurzivu slijedeći pravila zoologijske/botaničke/bakterijske/virusne nomenklature. Imena autora vrste stavljaju se u naslov samo ukoliko je to važno za pravilno taksonomsko određivanje.

2) Opis teme diplomskog rada (predaje se kao Prilog 1)

Predstavlja maksimalno dvije stranice teksta (proreda 1,5 i veličine slova u tekstu 11 ili 12 pt) bez zaglavlja, u kojima se kratko razrađuje temu, s posebnim naglaskom na ciljeve diplomskog rada i na

opis metodologije koja se planira primijeniti.

Opis teme sadrži poglavlja:

- **UVOD** - sažeti pregled osnovnih znanja o temi koja će se obrađivati
- **CILJEVI** - jasno i precizno definirani ciljevi diplomskog rada
- **MATERIJAL I METODE** - najvažnije poglavlje u kojem treba jasno napisati koji će materijal biti obrađen, kako i gdje će materijal biti prikupljen ili istraživanje provedeno, navesti veličine uzoraka, koje će metode i aktivnosti biti provedene, na koji način i od strane koga te glavne metode analize prikupljenih podataka. Prilikom pisanja ovog poglavlja ne preporuča se navoditi previše tehničkih detalja (npr. reagensi ili osnovne računalne programe), a pažnju treba dati dizajnu istraživanja. Treba biti jasno istaknuto na koji način predloženi materijali i metode omogućuju izvršenje cilja istraživanja. U slučaju istraživanja koja podliježu procjeni etičkog povjerenstva obavezno je navesti dobiveno odobrenje.
- **LITERATURA** - popis literaturnih navoda (maksimalno 10) koje su studentu poslužile u pripremi prijave teme. Literaturni navodi u popisu literature trebaju biti citirani u tekstu.

Student i mentor (i komentor) trebaju prije predaje prijave teme diplomskog rada detaljno **provjeriti gramatiku i pravopis** u napisanim dokumentima. Prijava teme koja nije jezično i pravopisno korektno napisana neće se ni razmatrati.

Prijavu teme potrebno je **pisati u prvom licu jednine i aktivnom glagolskom obliku**, kako bi bilo jasno koje će metode i aktivnosti student samostalno provesti, a što će biti prikupljeno ili provedeno od strane neke druge osobe.

Potrebno je koristiti **buduće glagolsko vrijeme**, s obzirom na to da se tema prijavljuje prije izrade diplomskog rada.

Prijava teme uvijek se piše na **hrvatskom jeziku**. Ukoliko je mentor predloženog diplomskog rada s inozemne ustanove i ne razumije hrvatski jezik, student za suglasnost inozemnog mentora isti tekst prevodi na engleski jezik, a oba dokumenta pregledava komentor.

Mentor i komentor svojim potpisom potvrđuju da su **pregledali** prijavu teme.

U nekim je slučajevima uz ranije navedena dva dokumenta potrebno ispuniti i priložiti još i dodatne dokumente:

- 1) **Molba za pisanje rada na engleskom jeziku** – ukoliko student želi pisati rad na engleskom jeziku, potrebno je uputiti molbu s kratkom argumentacijom za takav zahtjev (npr. izrada diplomskog rada na inozemnoj ustanovi, želja za nastavom školovanja u inozemstvu, rad u internacionalnoj istraživačkoj grupi i sl.)
- 2) **Molba za mentorstvom** (obrazac dostupan na mrežnim stranicama BO) – ispunjavaju ju i potpisuju svi potencijalni mentori diplomskih radova **koji nisu nastavnici BO**

U slučaju da je znanstvenik ili nastavnik s druge ustanove **prvi puta mentor** diplomskog rada na BO ili nije bio mentor ili komentor tijekom zadnjih 5 godina, potrebno je priložiti i njegov **životopis**. Obrazac molbe je na mrežnim stranicama BO dostupna i u dvojezičnom formatu za mentore na inozemnim ustanovama.

3) Molba za komentorstvom uz obrazloženje uloge potencijalnog komentora u izradi diplomskog rada– ispunjava se i potpisuje u slučajevima:

- kada je potencijalni komentor **zaposlenik BO**: poslijedoktorand, asistent s položenim seminarom II ili osoba minimalno u znanstvenom zvanju znanstveni suradnik.
Potrebno je također priložiti **životopis** s popisom radova i napisati **obrazloženje** traženja komentorstva.
- kada je potencijalni komentor znanstvenik s **druge znanstvene ili znanstveno-nastavne ustanove u RH** koji ne ispunjava uvjete da bude mentor (npr. znanstveni suradnik na znanstvenoj ili znanstveno-nastavnoj instituciji koji nije zaposlen na istom ili odgovarajućem radnom mjestu).
Potrebno je priložiti **životopis** s popisom radova i napisati **obrazloženje** traženja komentorstva.
- kod **interdisciplinarnih diplomski radova** i/ili onih koji će biti izrađeni u **dva laboratorija** na BO ili u laboratoriju mentora na BO i u laboratoriju komentora na drugom odsjeku ili u drugoj ustanovi.
Potrebno je **obrazložiti** sudjelovanje mentora i komentora u (ko)mentoriranju diplomskog rada. U slučaju da je znanstvenik ili nastavnik s druge ustanove nije bio mentor ili komentor tijekom zadnjih 5 godina, potrebno je priložiti i **životopis** s popisom radova.

Dokumentaciju potrebnu za prijavu teme **studenti predaju prema Hodogramu za prijavu tema diplomskih radova** i u rokovima objavljenim na mrežnim stranicama BO.

U slučaju odluke da se tema „**prihvaća uz napomenu**“ ili „**prihvaća se**“ student je dužan usvojiti sve primjedbe Povjerenstva, ali ne treba slati Povjerenstvu ispravljenu verziju. To uključuje i eventualne promjene naslova.

U slučaju da Povjerenstvo nakon pregleda donese odluku da se tema „**prihvaća uz promjenu**“, student/ica u suradnji s mentorom i komentorom, ispravlja prema dobivenim uputama prijavu teme te ju s označenim ispravcima (*track changes*) šalje elektroničkom poštom članu Povjerenstva koji je prijavu pregledavao (Cc predsjednik povjerenstva), u roku od maksimalno četiri (4) dana od sastanka Povjerenstva (ponedjeljak do 20 sati). Nakon toga će Povjerenstvo ponovno odlučivati o njenom prihvaćanju.

U slučaju kada je temu potrebno značajno doraditi Povjerenstvo donosi odluku da se tema odbija („**ne prihvaća se**“). Prije nove prijave te ili slične teme, preporuča se konzultacija mentora i studenta s Povjerenstvom.

Najkasnije jedanaest dana nakon datuma sastanka, Ured pročelnice Biološkog odsjeka **šalje zapisnik sa sastanka Povjerenstva** svim članovima Vijeća BO elektroničkom poštom, a po njihovom očitovanju (u roku 3 dana) **konačni zapisnik** se objavljuje na studentskom i djelatničkom intranetu.

3. IZRADA DIPLOMSKOG RADA

Diplomski rad treba biti izrađen **u skladu s odobrenom temom**.

Prije predaje diplomskog rada trebaju student, komentor i mentor detaljno **provjeriti gramatiku i pravopis** rada. Diplomski rad mora biti napisan jasno, razumljivo i sažeto hrvatskim književnim jezikom. Treba izbjegavati kolokvijalne izraze. **Izraze na engleskom jeziku** kod prvog spominjanja treba po mogućnosti prevesti ili pojasniti te ih nadalje pisati u kurzivu ili unutar znakova navodnika. Diplomski rad mora imati elemente i oblik znanstvenog rada te biti napisan slijedeći standarde struke.

Po odobrenju Povjerenstva diplomski rad može biti **pisan engleskim jezikom**. Tada i diplomski ispit može biti na engleskom jeziku, ukoliko se s time slože svi članovi Povjerenstva za diplomski ispit.

Plagiranje je neovlašteno preuzimanje dijelova teksta i važno je paziti da se to ne čini kod pisanja diplomskog rada. Prilikom iznošenja ranije napisanih rezultata, spoznaja i ideja **treba koristiti vlastite rečenične konstrukcije**. Ranije objavljene spoznaje treba prepričati ili parafrazirati uz obavezno citiranje autora, a nipošto doslovno prepisati. To se odnosi na preuzete rezultate, spoznaje i ideje **drugih autora**, ali i na **vlastite ranije objave** (stručne i znanstvene radove, ranije napisane seminare, završne ili diplomske radove i dr.). Također **nije dopušteno izravno prevođenje** dijelova teksta (sa stranog jezika na hrvatski, ili s hrvatskog ili nekog stranog jezika na engleski). Samo uz vrlo opravdan razlog dozvoljeno je nečiji dio teksta navesti doslovno od riječi do riječi, ali ga tada treba staviti pod navodnike i navesti referencu. Autentičnosti radova danas se jednostavno utvrđuje različitim programskim paketima (npr. <https://www.srce.unizg.hr/spa>). Prilikom predaje rada student potpisuje Izjavu o izvornosti rada. **Svaki oblik plagiranja podliježe sankcijama** i smatra se teškim stegovnim djelom (usp. Pravilnik o stegovnoj odgovornosti studenata PMF-a Sveučilišta u Zagrebu, čl. 4, st. e). Plagiranje podliježe i kaznenoj odgovornosti (Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, čl. 37., st. 2, točke 2. i 3.).

Nastavnik koji je mentor ili komentor s BO treba na zamolbi za diplomski ispit **potpisati da je pomoću računalnog programa Turnitin provjerio** da diplomski rad ne sadrži plagirani tekst. Studentima je također omogućena provjera radova u Turnitinu. Upute o korištenju Turnitina za studente nalaze se na mrežnim stranicama Središnje biološke knjižnice i na početnoj stranici Repozitorija PMF-a:

- https://www.pmf.unizg.hr/biol/sredisnja_biologska_knjiznica
- <https://repozitorij.pmf.unizg.hr>

Format tiska diplomskih radova je A4 (210 X 297 mm), prored 1,5 i margine 2,5 cm sa svake strane. Veličina slova u tekstu treba biti 11 ili 12 pt. Veličina slova naslova i podnaslova može biti veća, a veličina

slova na koricama i naslovnoj stranici propisana je u prilogu ovih uputa. Stranice trebaju biti numerirane u donjem desnom kutu. Diplomski rad treba sadržavati najmanje 30 i najviše 80 numeriranih stranica.

Diplomski rad mora sadržavati sljedeće dijelove:

- 1) **NASLOV RADA** - treba biti isti kao i naslov prihvaćen od strane Povjerenstva. Potrebno je provjeriti završnu verziju naslova u zapisniku arhiviranom na mrežnim stranicama, jer do promjene naslova može doći i po očitovanju članova BO o zapisniku.
- 2) **NASLOVNA STRANA** - uvijek sadrži naziv sveučilišta, fakulteta i odsjeka, ime i prezime studenta, naslov rada, vrstu ocjenskog rada (Diplomski rad) te mjesto i godinu izrade diplomskog rada. Ilustrirani format naslovne strane moguće je naći na mrežnim stranicama BO. Ako je rad pisan na engleskom jeziku, tekst na prvoj naslovnoj strani se piše na engleskom jeziku, a iza nje slijedi naslovna strana na hrvatskom jeziku. Ako je rad pisan na hrvatskom jeziku nije potrebna naslovna strana na engleskom jeziku.
- 3) **PRVA (NENUMERIRANA) STRANICA** - sadrži podatke o tome gdje je i pod čijim mentorstvom je diplomski rad izrađen. Ovdje se može dodati naziv znanstvenog projekta u sklopu kojeg je napravljen rad ako za to postoji potreba. Ilustrirani format ove stranice moguće je naći na mrežnim stranicama BO.
- 4) **STRANICA SA ZAHVALAMA I POSVETAMA** - nije obavezna.
- 5) **TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA** - treba biti napisana na jednoj stranici prema ilustriranom formatu koji se nalazi na mrežnim stranicama BO te mora sadržavati sljedeće podatke:
 - Naziv fakulteta i odsjeka – isto kao na naslovnoj stranici
 - Vrsta ocjenskog rada – „Diplomski rad“
 - Naslov diplomskog rada
 - Ime i prezime studenta
 - Adresa BO – institucija na koju se rad predaje radi ocjene i obrane
 - Sažetak rada – treba biti jasno i precizno napisan te sadržavati osnovne informacije o problemu koji je istražen, ciljeve rada, ukratko navedenu osnovnu metodologiju te sažeto iznijeti glavne rezultate i zaključak rada. Sažetak se piše u jednom odlomku i ne smije biti duži od 200 riječi. Ne preporuča se upotreba kratica, a ukoliko su neophodne treba ih objasniti.
 - Ključne riječi – od 3 do 6 pojmova, navode se ispod sažetka, treba izbjegavati ponavljanje riječi iz naslova
 - Podatci o radu – broj stranica, broj slika i tablica, broj literaturnih navoda, jezik
 - Navod gdje je rad pohranjen
 - Ime i prezime mentora (te komentora), kao i imena i prezimena ocjenjivača (Povjerenstvo za diplomski ispit). Uz imena i prezimena navode se titule mentora i ocjenjivača (npr. prof. dr. sc.

Anita Perić, izv. prof. dr. sc., doc. dr. sc.). Na engleskom jeziku se PhD navodi iza imena mentora (npr. Asst. Prof. Anita Perić, PhD; Assoc. Prof. Iva Malović, PhD; Prof. Ana Bogut, PhD).

- Datum sastanka Povjerenstva za diplomске radove na kojem je rad prihvaćen.
- 6) **BASIC DOCUMENTATION CARD** - sadrži iste podatke kao Temeljna dokumentacijska kartica, ali na engleskom jeziku. Njen format i sadržaj ilustrirani su kao prilog na mrežnim stranicama BO uz ove upute.
 - 7) **SADRŽAJ** - predstavlja **kazalo naslova pojedinih cjelina** u radu s navođenjem stranica. Preporuča se decimalna numeracija poglavlja i odlomaka u poglavljima (npr. 1.1, 1.2, 1.2.1 itd.). Numeriranje stranica započinje na prvoj stranici Uvoda diplomskog rada, a numeriraju se sve stranice (s tekstom, slikama, tablicama). U slučaju postojanja priloga, posljednja stranica koja se numerira je stranica na kojoj je naslovljeno poglavlje Prilozi i na kojoj se nalazi popis svih priloga. Prilozi se mogu numerirati rimskim brojevima, no ne ulaze u ukupan broj stranica.
 - 8) **KRATICE** - ukoliko su u radu višekratno upotrebljavane treba na posebnoj stranici navesti njihov popis i objašnjenje. Takva stranica treba biti smještena prije Uvoda i ne numerira se.
 - 9) **UVOD** – sadrži **osnovne podatke o predmetu i problematici istraživanja** te objavljenim rezultatima dosadašnjih istraživanja. U uvodu se detaljnije razrađuje hipoteza rada koja će se pokusima, modeliranjem, analizama ili terenskim istraživanjima provjeravati. Tvrdnje u uvodu potkrepljuju se **literaturnim navodima**. Prilikom iznošenja rezultata i spoznaja drugih autora treba ih prepričati ili parafrazirati uz obavezno citiranje njihovih referenci. Prilikom **prvog spominjanja neke vrste** u tekstu, potrebno je navesti njeno puno ime slijedeći pravila nomenklature odgovarajuće znanstvene discipline. Za sve **slike i slikovne prikaze** preuzete iz nekih drugih izvora, treba poštivati autorska prava te po potrebi kontaktirati izdavača ili autora za dozvolu za korištenje slikovnog prikaza ili fotografije, a uz svaki slikovni prikaz potrebno je navesti izvor. U slučaju izvora koji ne podliježu autorskim pravima dovoljno je navesti izvor.
 - 10) **CILJ ISTRAŽIVANJA** – preporuča se izdvojiti u posebno poglavlje. U tom poglavlju treba jasno i sažeto napisati **istraživačke pretpostavke (hipoteze) te ciljeve** istraživanja. Preporuča se i kratko definirati istraživački pristup, ali ne ponavljati izjave iz poglavlja Uvod ili izlagati detalje iz Materijala i metoda. Cilj istraživanja treba napisati na najviše pola stranice.
 - 11) **PODRUČJE ISTRAŽIVANJA** – piše se ukoliko su provedena terenska istraživanja. Može biti izdvojeno u zasebno poglavlje ili kao potpoglavljje unutar poglavlja Materijal i metode.
 - 12) **MATERIJAL I METODE** - poglavlje u kojem treba točno i vrlo detaljno **opisati** istraživane i/ili **pokusne organizme** (rod, vrsta, soj itd.) ili **analizirane podatke** u bioinformatičkim i *in silico* biološkim istraživanjima. Potrebno je navesti korištene **kemikalije, sredstva i uređaje**. Potrebno

je specificirati i ukratko objasniti primijenjene terenske, analitičke, matematičke, informatičke i statističke **metode** te navesti korištene **računalne programe** i njihove postavke. Sredstva i postupke rada valja opisati razumljivo i s dovoljno detalja koji bi omogućili ponavljanje istraživanja.

Ovo poglavlje treba **pisati u aktivu i prvom licu jednine** kako bi bilo jasno koje je aktivnosti i postupke student sam napravio, dok je za sve aktivnosti napravljene od strane drugih osoba, to potrebno specificirati.

13) REZULTATI - predstavljaju najvažniji dio rada. U ovom se poglavlju **navode dobiveni rezultati** te se **kratko opisuju i komentiraju**, ali bez uspoređivanja s rezultatima drugih autora i rasprave o primijećenim pojavama. Ne preporuča se uvijek prikaz svih dobivenih rezultata, već se navode glavni i reprezentativni rezultati i ističe bitno. Po potrebi se opsežniji rezultati mogu prikazati u poglavlju Prilozi. Rezultati trebaju biti pisani jasno, logičnim slijedom te su (u pravilu) dokumentirani fotografijama, crtežima, tablicama i/ili grafičkim prikazima.

Sve **slike i tablice** trebaju biti označene brojevima, uz koje se navodi naslov slike/tablice. Naslov slike (grafički prikazi su također slike) piše se ispod slike, a naslov tablice navodi se iznad tablice (npr.: Tablica X. Tekst naslova; Slika X. Tekst naslova). Naslov slike/tablice treba biti dovoljno detaljan da bude jasan i bez čitanja teksta rezultata te treba sadržavati objašnjenje što prikazuju rezultati, broj replika kao i tumačenje svih kratica i oznaka bilo u samom tekstu bilo na slici. Svaka slika i tablica treba biti spomenuta u tekstu rezultata, a prikazuje se nakon teksta ili stranice na kojoj je prvi puta spomenuta. Ukoliko se tablica prikazuje kroz dvije ili više stranica, naslov tablice se piše samo na prvoj, dok se na drugim stranicama navodi samo „Tablica X. nastavak“. Ne preporučuje se prikazivati sliku kroz više stranica, već je treba podijeliti na više slika (npr. Slika Xa, Slika Xb). Pojedine rezultate ne prikazuje se i tablično i grafički (drugi prikaz može se po potrebi staviti u poglavlje Prilozi).

14) RASPRAVA - poglavlje u kojem treba **protumačiti dobivene rezultate** te ih **usporediti s literaturnim podacima**. Također se navodi jesu li istraživačke pretpostavke i hipoteze potvrđene. Rezultate ne treba detaljno ponavljati, već valja procijeniti koliko se oni slažu s rezultatima drugih autora, što se iz njih može zaključiti, koja se nova pitanja otvaraju i što bi dalje trebalo istražiti. Rezultate i primijenjene postupke potrebno je kritički sagledati, raspraviti moguće uzroke zabilježenih obrazaca, te navesti nedostatke ili eventualne propuste provedenog istraživanja. Pozivanje na slike i tablice iz poglavlja Rezultati u ovome je poglavlju opravdano samo ukoliko je to neophodno za tumačenje teksta.

15) ZAKLJUČAK – kratko poglavlje (duljine do jedne stranice) u kojem se sažeto **navode zaključci** doneseni na temelju povedenog istraživanja. Zaključci moraju biti usklađeni s postavljenim ciljevima i dobivenim rezultatima, a preporuča se osvrst na postavljene hipoteze i istraživačke pretpostavke.

16) LITERATURA – sadrži **popis svih izvornika** tj. znanstvenih radova, knjiga, monografija, zbornika, internetskih izvora i ostalih izvora koji se spominju u radu. Svaki citat u radu (uključujući

i tekstove uz slike ili tablice preuzete iz drugih izvora) mora biti zastupljen u poglavlju Literatura i obratno.

Moraju se navesti **potpuni literaturni podaci** koji sadrže: imena autora (prezime i ime, ili inicijal imena), godinu objavljivanja rada, naslov rada, naziv časopisa, broj volumena i stranice koje rad obuhvaća. U citiranju literature je iznimno važna dosljednost, odnosno, odabrani način citiranja literature i korištenje interpunkcija mora se na identičan način primijeniti za sve literaturne navode rada.

Bibliografski literaturni navodi se u popisu literature navode **abecednim redom** uzevši u obzir početno slovo prezimena prvog autora.

Preporučeni načini citiranja literature navedeni su u Prilogu na kraju ovog dokumenta. Moguće je koristiti i neke druge standardizirane sustave literaturnog citiranja, ali samo ukoliko se literaturni navodi u tekstu ne navode numerički, već prezimenom/prezimenima autora i godinom.

Student je dužan napisati **izjavu o korištenju/nekorištenju alata umjetne inteligencije** prilikom izrade i pisanja rada. Ako je student koristio alate umjetne inteligencije mora na začelju literaturnih navoda napisati paragraf koje je takve alate koristio (npr. **Consensus, Scite, ExplainPaper, GoodAI, Microsoft Copilot, ChatGPT 3.5, GraphMaker, DeepSeek itd.**) i u koju svrhu (npr. traženje relevantne literature, izradu strukture rada, jezično uređivanje, izradu grafičkih prikaza, prijevod teksta s engleskog na hrvatski, izradu i obradu slika, pomoć pri statističkim analizama itd.). Ukoliko student nije koristio alate umjetne inteligencije mora na začelju literaturnih navoda izrijekom navesti: „U ovom radu nisu korišteni (ili nisam koristio/la) alati/e umjetne inteligencije.“. Napominjemo da je u sustavu Turnitin u tijeku uvođenje programskih rješenja za prepoznavanje dijelova teksta napisanih upotrebom alata umjetne inteligencije.

17) ŽIVOTOPIS - obavezan dio diplomskog rada koji se piše u obliku kratkog eseja kao posljednje poglavlje (bez numeriranih stranica). Treba pripaziti da životopis **ne sadrži osobne podatke studenta**, kao što su privatna adresa i privatna e-mail adresa, broj telefona i dr. Student koji ima objavljene znanstvene radove ili kongresna priopćenja može navesti njihov popis.

18) PRILOZI – mogu se dodati na **kraju diplomskog rada** u slučajevima kada su rezultati vrlo opširni, kad postoji opsežna fotodokumentacija, tablice i sl. U prilogima se jedna tablica može protezati na više strana, bez naslova na svakoj strani. Stranice priloga se posebno numeriraju rimskim brojevima.

Po završetku pisanja diplomskog rada student ga predaje mentoru i komentoru, koji u roku od 30 dana pregledavaju rad te ga prihvaćaju ili vraćaju na doradu. Student je dužan prepraviti rad prema uputama mentora i komentora u roku od najviše tri mjeseca. Nakon ispravljanja diplomskog rada student ga ponovo predaje mentoru i komentoru te se postupak ponavlja uz istovjetne rokove.

4. DIPLOMSKI ISPIT

Nakon što je položio sve propisane ispite (sve ocjene moraju biti unesene u ISVU sustav) i napisao diplomski rad, student pokreće postupak za polaganje diplomskog ispita te predaje:

1) Diplomski rad u word formatu

2) Potpisanu Izjavu o prihvaćenom naslovu (dostupna na mrežnim stranicama BO).

3) Popunjeni obrazac Molbe za polaganje diplomskog ispita (dostupan na mrežnim stranicama BO) koji potpisuju diplomant i mentor (i komentor) diplomskog rada.

U obrascu mentor i diplomant predlažu članove **Povjerenstva za diplomski ispit**. Studenti su dužni u dogovoru s nastavnikom BO koji je mentor i/ili komentor diplomskog rada prije predaje obrazaca i diplomskog rada **kontaktirati predložene članove** Povjerenstva za diplomski ispit kako bi provjerili njihovu raspoloživost. **Konačan sastav Povjerenstva za diplomski ispit** određuje i imenuje Povjerenstvo za diplomske radove. Sastav Povjerenstva za diplomski ispit treba slijediti pravila navedena u donjoj tablici:

- Za studente **većine studijskih programa** u Povjerenstvo za diplomski ispit se imenuju tri nastavnika s BO i zamjena s BO.
- Za studente smjera IPDBK Povjerenstvo za diplomski ispit se sastoji od tri člana i zamjene, od kojih su po dva člana s BO, a dva s KO.
- Za studente smjera ZOOK Povjerenstvo za diplomski ispit se sastoji od četiri člana, dva s odsjeka na kojem je izrađen diplomski rad te po jedan nastavnik s preostala dva odsjeka koja sudjeluju u izvođenju studija, dok je zamjena s nekog od potonja dva odsjeka.

Diplomski studiji: Molekularna biologija, Eksperimentalna biologija, Ekologija i zaštita prirode	IPDBK Rad izrađen na BO	IPDBK Rad izrađen na KO	ZOOK Rad izrađen na BO	ZOOK Rad izrađen na Geografskom odsjeku	ZOOK Rad izrađen na Geološkom odsjeku
1. (Ko)mentor BO 2. Nastavnik BO 3. Nastavnik BO 4. Zamjena BO	1. (Ko)mentor BO 2. Nastavnik metodičar BO 3. Nastavnik KO 4. Zamjena KO <i>Ukoliko nastavnik koji je 3. član nije metodičar, kao 4. člana treba imenovati metodičara</i>	1. Mentor KO 2. Nastavnik metodičar KO 3. Nastavnik BO 4. Zamjena BO <i>Ukoliko nastavnik koji je 3. član nije metodičar, kao 4. člana treba imenovati metodičara</i>	1. (Ko)mentor BO 2. Nastavnik BO 3. Nastavnik Geografski o. 4. Nastavnik Geološki o. 5. Zamjena Geografski ili Geološki o.	1. Mentor Geografski o. 2. Nastavnik Geografski o. 3. Nastavnik BO 4. Nastavnik Geološki o. 5. Zamjena BO ili Geološki o.	1. Mentor Geološki o. 2. Nastavnik Geološki o. 3. Nastavnik BO 4. Nastavnik Geografski o. 5. Zamjena BO ili Geografski o.

Ukoliko su mentor i komentor s PMF-a, u Povjerenstvo za diplomski ispit imenuje se samo mentor.

Student/ica gore navedene obrasce i diplomski rad u Word formatu **šalje elektroničkom poštom** na adresu povjerenstvo.diplomski@biol.pmf.hr. U tijelo poruke kopira prihvaćeni naslov teme diplomskog rada iz zapisnika, te piše prijedlog povjerenstva za polaganje diplomskog ispita te u Cc stavlja mentora/icu i komentora/icu diplomskog rada. Potrebno je detaljno slijediti upute o pisanju i formatiranju teksta koje se nalaze u Hodogramu za prijavu tema diplomskih radova i diplomskih ispita na webu BO.

Svi predani diplomski radovi bit će **pregledani i razmatrani na sjednici Povjerenstva**. Odluka povjerenstva može biti (Prihvaća se/Prihvaća se uz promjene/Ne prihvaća se). Članovi Povjerenstva će u tekstu označiti sugestije i eventualne potrebe za ispravcima, poboljšanjima ili doradom. Slijedeći dan nakon sastanka Povjerenstva za diplomske radove student/ica i (ko)mentor će odluku Povjerenstva dobiti elektroničkom poštom.

Kod odluke „**Prihvaća se**“ student je također dužan, zajedno s mentorom i komentorom uvažiti sugestije Povjerenstva i ispraviti pogreške u konačnoj verziji rada.

Kod odluke „**Prihvaća se uz promjene**“ student treba detaljno ispraviti rad prema navedenim napomenama na naslovnici i u tekstu. Ispravljeni rad treba poslati elektroničkom poštom članu Povjerenstva koji je rad pregledavao, a prema dogovoru i dostaviti verziju s primjedbama Povjerenstva. Tek nakon što član Povjerenstva obavijesti elektroničkom poštom predsjednicu povjerenstva, a ona Ured za studente i studenta/icu te (ko)mentora na Biološkom odsjeku da su ispravci usvojeni, student/ica može zakazati termin diplomskog ispita.

Diplomski rad će biti odbijen („**Ne prihvaća se**“) ukoliko:

- se u radu nalazi mnogo pogrešaka
- je potrebna opsežnija dorada rada
- rad ne slijedi u potpunosti prihvaćenu prijavu teme
- u radu nisu implementirana pravila pisanja precizirana u ovom dokumentu
- metodologija nije jasno i precizno opisana ili rezultati pravilno i jasno predloženi.

Povjerenstvo će **jasno naznačiti** što je u radu potrebno popraviti kako bi ponovno bio razmatran na sljedećem sastanku Povjerenstva.

Za rad koji je prihvaćen (sa ili bez promjena) Povjerenstvo za diplomske radove imenuje **Povjerenstvo za diplomski ispit**. Student predaje članovima Povjerenstva za diplomski ispit svoj diplomski rad na pregled i ocjenu. Rad se u dogovoru s članovima predaje ili u neuvezanoj isprintanoj ili u elektroničkoj verziji. Nakon unošenja eventualnih ispravaka prema njihovim sugestijama, student ispravljenju verziju rada dostavlja svim članovima Povjerenstva za diplomski ispit i može pristupiti diplomskom ispitu.

U dogovoru s članovima Povjerenstva za diplomski ispit, student s mentorom dogovara **termin diplomskog ispita** te ga javlja Uredu za studente radi pravovremenog oglašavanja. Mentor treba rezervirati predavaonicu, a Ured za studente priprema dokumentaciju i šalje ju prvom članu Povjerenstva za diplomski ispit (nastavnik BO koji je mentor ili komentor diplomskog rada). Diplomski ispit je javan i oglašava se na

mrežnim stranicama BO i može se polagati najranije sedam dana nakon oglašavanja.

U slučaju izrade diplomskog rada na drugim odsjecima diplomski ispit odvija se prema pravilniku tog odsjeka.

Diplomski ispit obuhvaća **izlaganje teme i rezultata diplomskog rada** u trajanju od najviše 30 minuta. Nakon toga slijedi **ispitivanje o diplomskom radu i gradivu struke**, kojim se provjeravaju kompetencije za rješavanje stručnih i znanstvenih problema vezanih za ishode učenja odgovarajućeg studijskog programa. Ukupno trajanje diplomskog ispita ne smije biti dulje od 60 minuta.

Uspjeh na diplomskom ispitu Povjerenstvo za diplomski ispit **ocjenjuje odmah** nakon izlaganja diplomskog rada i provjere znanja.

Sve se ocjene upisuju u **Zapisnik o ocjeni i obrani diplomskog rada**, kojeg mentor (ili komentor) s BO dobiva iz Ureda za studente. Ocjene se upisuju i izračunavaju na sljedeći način:

- **Ocjena diplomskog rada** (*rubrika „A. Diplomski rad“*) računa se kao aritmetička sredina ocjena svih članova Povjerenstva za diplomski ispit. U Zapisnik ju upisuje nastavnik BO, koji je mentor ili komentor diplomskog rada.
- Svaki član Povjerenstva za diplomski ispit daje **ocjenu za odgovore na svoja pitanja o diplomskom radu i gradivu struke** te ju upisuje pored svog imena u Zapisnik (*rubrika „B. Obrana diplomskog rada“*)
- **Ukupna ocjena diplomskog ispita** računa se kao aritmetička sredina svih ocjena u Zapisniku i zaokružuje se na cijeli broj. U Zapisnik ju upisuje prvi član Povjerenstva za diplomski ispit.

U slučaju kada je **mentor rada znanstvenik s druge institucije**, on može sudjelovati u vijećanju Povjerenstva za diplomski ispit i ocjenjivanju diplomskog rada.

Ukoliko student **nije položio diplomski ispit**, postupak se ponavlja nakon najmanje mjesec dana pred Povjerenstvom za diplomski ispit u koje se odabiru dva dodatna člana.

Po položenom diplomskom ispitu nastavnik BO koji je mentor ili komentor diplomskog rada dostavlja sljedeću dokumentaciju u Ured za studente:

- Popunjen i potpisan Zapisnik o ocjeni i obrani diplomskog rada (u tiskanom obliku)
- Popunjenu i potpisanu Izjavu o izvornosti rada (u tiskanom obliku)
- Diplomski rad u pdf formatu (elektroničkom poštom)
- Popunjenu i potpisanu Izjavu o pohrani i objavi diplomskog rada (elektroničkom poštom)

PRILOG

PRIMJERI CITIRANJA LITERATURE

Ovi su primjeri napisani većinom po "Harvardskome" sustavu, koji se najčešće primjenjuje u prirodnim znanostima.

Studentima se preporuča da se upoznaju s besplatnim i jednostavnim programom za korištenje literaturnih navoda Mendeley koji olakšava automatizaciju i sortiranje referenci. I u slučaju korištenja Mendeley programa, literaturni popis svakako treba provjeriti i vlastoručno korigirati prema potrebi.

1) CITIRANJE U TEKSTU DIPLOMSKOG RADA

U svim slučajevima treba dosljedno koristiti interpunkcije kroz cijeli rad.

Izvor	Uputa	Primjer
Jedan autor	Navodi se prezime autora i godina u kojoj je rad objavljen	... (Stearns 1992) ...
Dva autora	Navode se oba autora i godina u kojoj je rad objavljen	... (Cerny i Herbert 1999)
Više autora	Navodi se prvi autor, dopisuje se „i sur.“ i godina u kojoj je rad objavljen	... (Borer i sur. 1989)...“
Imena autora dio su rečenice	U zagradu se piše samo godina objave rada	... Gaines i Elbrächter (1987) su utvrdili da ...
Autor nije naveden (službeni dokumenti, odluke, propisi i sl.)	Umjesto autora koristi se riječ „Anonymus“	... (Anonymus 2012) ... ili ... Anonymus (2012) ...
	Koristi se ime agencije (ili sl.) koja je autor dokumenta	... (Razvojna agencija Zadarske županije 2012) ... ili ... Razvojna agencija Zadarske županije (2012) ...
	Koristi se ime časopisa	... (Narodne novine 144/2013) ... ili ... Narodne novine (144/2013) ... ili ... (NN 144/2013) ...

Internetski izvori s uputom o citiranju	Navodi se obavezno prema uputama s internetskog izvora	... (IUCN 2021)... ili ... IUCN (2021)...
Internetski izvori s informacijom o autoru/uredniku	Navodi se ime autora /urednika mrežne stranice, a kao godina se navodi godina zadnjeg uređenja teksta	... U Flora Croatica Database zabilježene su samo tri vrste ovog roda (Nikolić 2018) ...
Internetski izvori bez upute o citiranju i ostali internetski izvori	Ukoliko nije poznato ime autora, potrebno je navesti ime organizacije ili barem naslov i godinu. Ne preporuča se citiranje URL adresa, jer one često nisu trajne.	... (International Environmentalist Organisation 1999) (Biciklističke staze Zagrebačke županije 2007) ...

2) CITIRANJE U POPISU LITERATURE

Treba **dosljedno koristiti interpunkcije**, bez obzira na to o kojoj se literaturi radi.

Ukoliko se pri citiranju časopisa koriste **kratice**, obavezno je koristiti relevantne izvore dostupne na mrežnoj stranici: <http://lib.irb.hr/web/hr/oznake/itemlist/category/23-kratice.html>.

- **Rad u časopisu** (navedeno je više mogućih načina korištenja interpunkcija i navođenje časopisa – puni naziv ili kratica; odabrati jedan način i dosljedno ga koristiti:
 - Cerny M., Herbert P. D. N. (1999): Intercontinental allozyme differentiation among four holartik *Daphnia* species. *Limnol. Oceanogr.* 44: 1381-1387.
 - Cerny M., Herbert P. D. N. 1999. Intercontinental allozyme differentiation among four holartik *Daphnia* species. **Limnol. Oceanogr.** 44, 1381-1387.
 - Cerny, M., Herbert, P. D. N. (1999): Intercontinental allozyme differentiation among four holartik *Daphnia* species. **Limnology and Oceanography** 44: 1381-1387.
- **Rad u zborniku radova:**
 - Hruševan D., Mesaroš J., Vladović D., Vucić A., Mitić B. (2018): *Cardamine occulta* Hornem. - a new alien plant taxon in Croatia. U: Jelaska S. D. (ur.), Knjiga sažetaka 3. Hrvatskog simpozija o invazivnim vrstama s međunarodnim sudjelovanjem, Hrvatsko ekološko društvo, Zagreb, str. 97.
- **Knjiga:**
 - Stearns S. C. (1992): The evolution of life histories. Oxford University Press, Oxford.

- **Poglavlje u knjizi:**

- Gaines G., Elbrächter M. (1987): Heterotrophic nutrition. U: Taylor, F. J. R. (ur.) The biology of the dinoflagellates. Oxford, Blackwell Scientific Publications, str. 224-268.

- **Kvalifikacijski rad (završni, diplomski, magistarski, specijalistički, doktorski):**

- Perić P. (2009): Fauna škorpiona otoka Bubu. Diplomski rad, Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Biološki odsjek, Zagreb.

- **Službeni dokumenti, odluke, propisi:**

- NN 144/2013 (2013): Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama. Narodne novine, 144/2013.
- Narodne novine 144/2013 (2013): Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama.
- Anonymus (2012): Strategija razvoja grada Zadra 2013-2020. Razvojna agencija Zadarske županije, ZADRA d.o.o., Zadar.

- **Internetski izvori:**

- **Ako na stranici postoje upute** o citiranju, treba se citirati prema tim uputama:
- IUCN (2021) The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2021-2. <https://www.iucnredlist.org> (pristupljeno 1. 01. 2019.).
- **Ako ne postoje upute** o citiranju određene stranice:
- Biciklističke staze Zagrebačke županije (2007) <https://www.zagrebacka-zupanija.hr/zupanija/> (pristupljeno 16. 10. 2021.).
- Ewoldt, J. S., Barnaby H. L. (2020) *Sixteen ways to reduce your sugar intake*. Mayo Clinic. <https://www.mayoclinic.org/healthy-lifestyle/nutrition-and-healthy-eating/in-depth/6-ways-to-reduce-your-sugar-intake/art-20267400> (pristupljeno 15. 03. 2018.).
- U slučaju **većeg broja izvora u kojima je prvi autor isti**, redoslijed referenci u popisu literature treba najprije slijediti broj autora u pojedinom radu, a tek nakon toga kronologiju.
- Ukoliko **u istoj godini isti autor ima više radova**, oni se označavaju abecednim redom malim slovima prema redoslijedu navođenja u tekstu.
- D'Amato G. (2007a): Pollen allergy in Europe. *Allergy* 6:1–12.
- D'Amato G. (2007b): The role of outdoor air pollution and climatic changes on the rising trends in respiratory allergy. *Respiratory Medicine* 95:606–611.
- D'Amato G. (2010): Pollen allergy in Europe, second Edition. *Allergy* 9: 23–32.
- D'Amato G., Cecchi L., D'Amato M., Liccardi G. (2010): Urban air pollution and climate change as environmental risk factors of respiratory allergy: An update. *Journal of Investigational Allergology and Clinical Immunology* 20 (2):95–102.
- D'Amato G., Cecchi L., Bonini S., Nunes C., Annesi-Maesano I., Behrendt H., Liccardi G., Popov T., van Cauwenberge P. (2007): Allergenic pollen and pollen allergy in Europe. *Journal of Allergy and Clinical Immunology* 62: 976–990.